

KNNV

Vogelwerkgroep

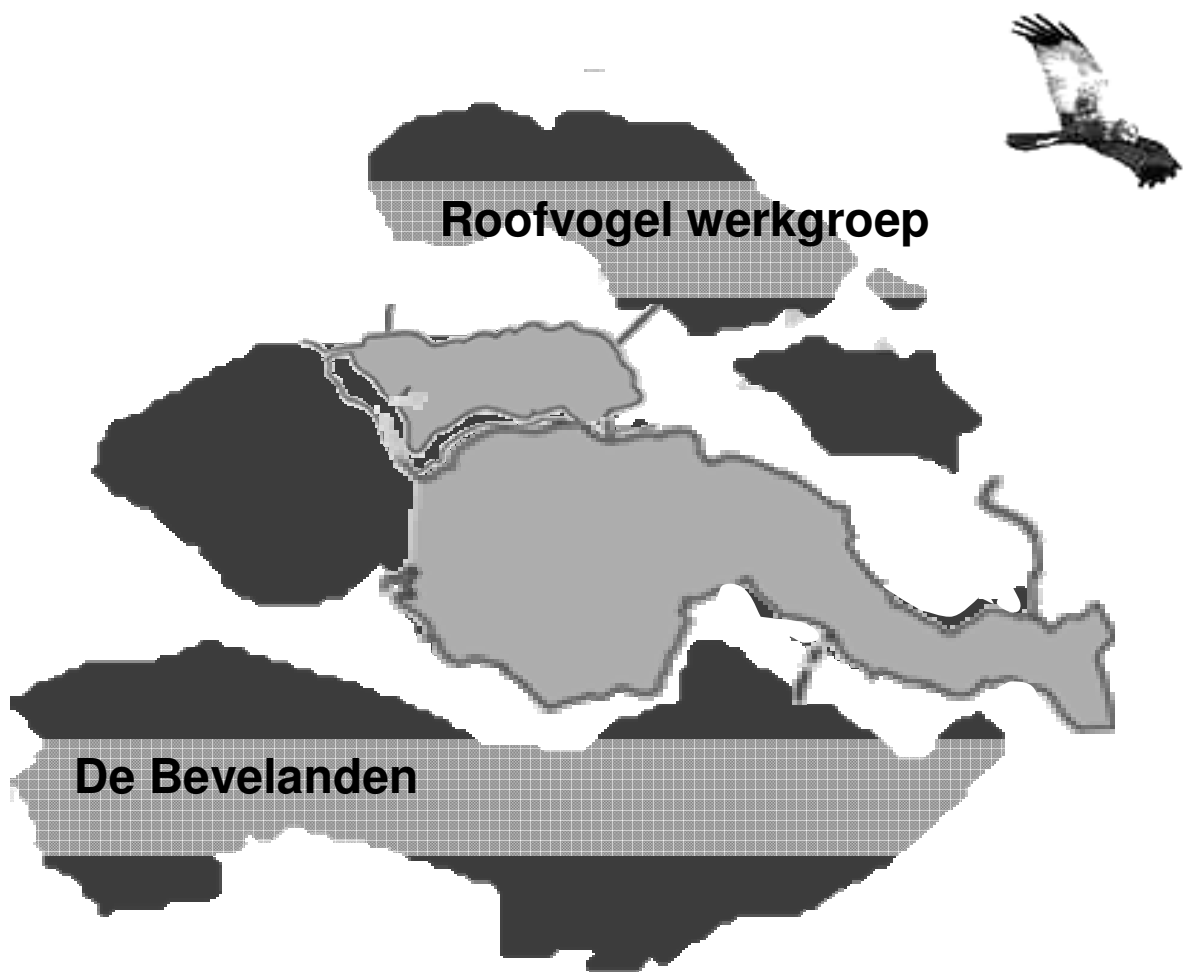
De Bevelanden

Mededeling no. 32

Roofvogels op De Bevelanden

2007

(Provincie Zeeland)

Niels de Schipper

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Beschrijving onderzoeksgebied	4
3 Het weer in het broedseizoen van 2007	5
4 Werkwijze	6
5 Soort bespreking: - <i>Bruine Kiekendief (Circus aeruginosus)</i>	7
- <i>Havik (Accipiter gentiles)</i>	8
- <i>Sperwer (Accipiter nisus)</i>	9
- <i>Buizerd (Buteo buteo)</i>	10
- <i>Torenavalk (Falco tinnunculus)</i>	11
- <i>Boomvalk (Falco subbuteo)</i>	12
- <i>Slechtvalk (Falco peregrinus)</i>	13
6 Resultaten	14
7 Dankwoord	15
8 Literatuurlijst	16

1 Inleiding

Na enige jaren van stilte rond de Roofvogelwerkgroep de Bevelanden zijn we voor het tweede jaar op rij bezig geweest om de roofvogels op de Bevelanden te karteren. Dit met als doel zoveel mogelijk te weten te komen over het verblijf van roofvogels op de Bevelanden. Het belangrijkste onderdeel is het in kaart brengen van de aantallen broedende roofvogels per soort en hun broedsucces.

De resultaten van dit broedonderzoek worden opgeslagen en gebruikt, niet alleen binnen de VWG maar ook door Werkgroep Roofvogels Zeeland (WRZ), Nederland (WRN) en SOVON.

Na een korte beschrijving van de Bevelanden, het weer in het broedseizoen en de gevolgde werkwijze, worden de resultaten besproken van de inventarisatie op broedende roofvogels die werd uitgevoerd in het broedseizoen van 2007.

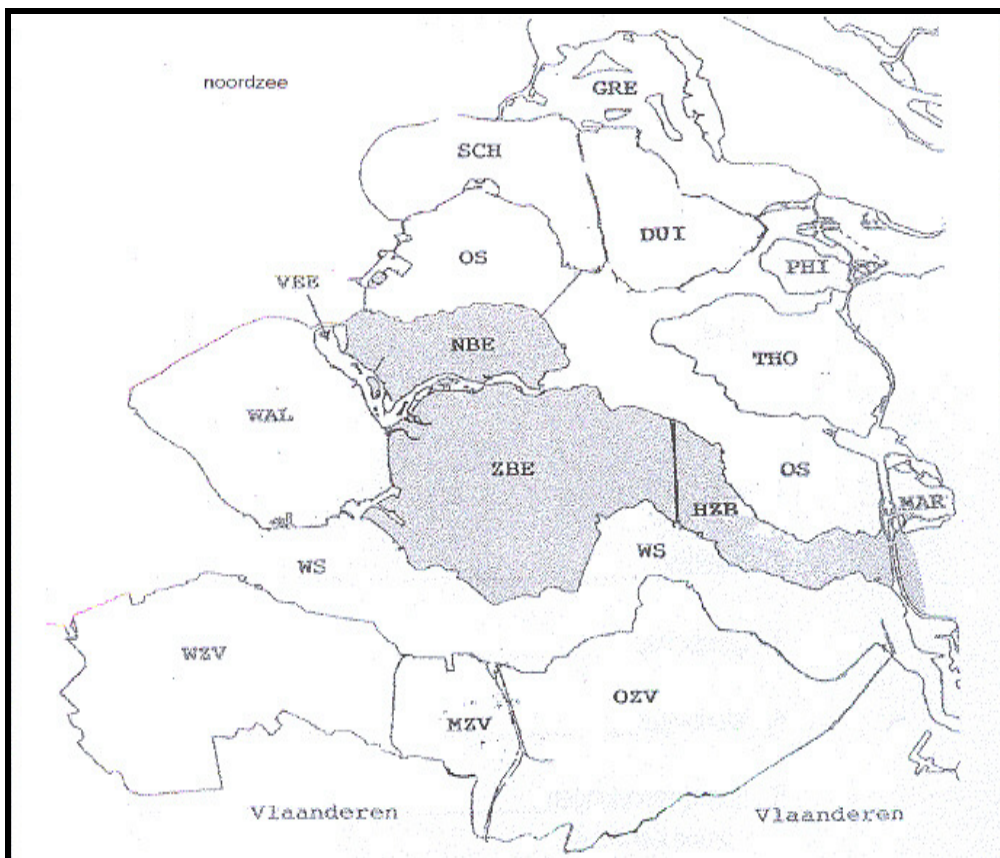
2 Beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft de Hals, Zuid- en Noord-Beveland (47.000 ha).

De Hals van Zuid Beveland heeft een totaal oppervlak van circa 120 vierkante kilometer en bevindt zich grofweg tussen het Schelde-Rijn kanaal en het kanaal door Zuid-Beveland. Het landschap wordt gedomineerd door grootschalige akkers en in mindere mate fruitteelt. Langs de Oosterschelde en Westerschelde bevinden zich enkele schorregebieden. Aan de oostkant van de Hals bevindt zich het Markizaat, een groot zoetwaternatuurgebied. De Hals telt 11 dorpen, 6 gehuchten en enkele oude boerenhofsteden.

Zuid-Beveland bevindt zich tussen het kanaal door Zuid-Beveland en de Sloedam en is circa 250 vierkante kilometer groot. Het gebied bestaat uit polders waar veel akkerbouw, fruitteelt en in mindere mate veeteelt wordt bedreven. Alleen in de Zak van Zuid-Beveland komt nog oudland voor met kleine polders omringd door bloemrijke dijken. Aan de noordkant bevindt zich het Veerse Meer, een brakwatermeer voor veelal recreatief gebruik. Zuid-Beveland telt naast de stad Goes 14 dorpen en 6 gehuchten.

Noord-Beveland is circa 100 vierkante kilometer groot en ligt tussen de Oosterschelde en het Veerse Meer in. Hier wordt het landschap gedomineerd door grootschalige akkerbouw en wat veeteelt. Aan de noordzijde bevinden zich hier enkele inlagen die natuurgebied zijn. Noord-Beveland telt 5 dorpen en 2 gehuchten.

3 Het weer in het broedseizoen van 2007

Het weer is enorm van invloed op de broedresultaten van vogels zo ook op die van de roofvogels. Is de temperatuur laag en regent het veel is er vaak minder voedsel voorhanden, bovendien is het ook moeilijker jagen. Slecht weer maakt de paren ook verstorings gevoeliger, omdat de eieren of jonge vogels meer bescherming behoeven tegen de elementen.

De maand **Januari** was veruit de zachtste januari sinds het begin van de regelmatige metingen in 1706. Vrijwel de hele maand **Februari** was het zacht, alleen van 6 tot en met 10 februari was het in delen van het land licht winters. In De Bilt werden slechts vijf vorstdagen. De gemiddelde temperatuur was boven normaal met zo'n 6 graden tegen 3 graden normaal.

Ook was het somber en nat met 87 mm neerslag en slechts 60 uren zonneschijn

Ook in **Maart** houd het zachte weer aan. De gemiddelde temp. was 8 graden en we hadden 3 vorstdagen. Ook was het een uitermate zonnige maand met zo'n 183 uren zoneschijn.

April was uitzonderlijk zacht en zonnig en vooral droog. Met een gemiddelde temperatuur van 13 graden de warmste ooit sinds 1726. Met 280 uren zonneschijn was het zeer zonnig in april. En de hoeveelheid neerslag was ook bijzonder namelijk nul millimeter.

Mei startte net zo als april warm, zonnig en droog maar daar kwam al snel verandering in.

Zodoende gaat mei 2007 als erg nat de boeken in. Er viel gemiddeld zo'n 70 mm neerslag. De gemiddelde temperatuur was warm met 14 graden. De zon scheen gemiddeld 200 uur.

Juni had een zomerse start maar daarna werd het vrij somber en vooral ook nat. Er viel gemiddeld zo'n 100 mm neerslag en op 8 juni trok er een zwaar regen complex over Zeeland waar plaatselijk meer dan 50 mm uit viel. Het aantal uren zon bleef ook ver achter met 140 uur in Vlissingen. Wel was het warm met een gemiddelde temperatuur van zo'n 17 graden.

Juli verliep voor zomerliefhebbers teleurstellend met aanhoudend wisselvallig weer. Vrijwel de gehele maand bepaalden depressies het weer waarbij op een aantal dagen veel neerslag viel. Ook waren er nog een heuse zomerstormen op 24 en 26 juli met zelfs windkracht 8. Ondanks het sombere weer hadden we het normale aantal uren zon, zo'n 200 namelijk. De gemiddelde temperatuur van 17 graden was eveneens normaal te noemen. Met een gemiddeld van 155 mm neerslag was juli de op één natste ooit sinds 1906.

Augustus was dit jaar de beste zomermaand. We hadden zelfs enkele tropische dagen. De gemiddelde temperatuur was normaal met 17 graden. Het was wel vrij droog met zo'n 50 mm neerslag en het aantal zonuren was normaal met gemiddeld 200 uur.

In **September** hield het wisselvallige weerbeeld, dat zo kenmerkend was voor de afgelopen zomer periode aan. De temperatuur was gemiddeld met 14.8 graden. En de zonneschijn was iets meer dan normaal met 150 uren zon. Wel was het weer nat met 100 mm neerslag.

4 Werkwijze

Aan de hand van een cursus (uitgegeven door Werkgroep Roofvogels Nederland) die in het voorjaar van 2006 werd gegeven zijn er 23 mensen opgeleid tot het nestkarteren van de dag roofvogels. De cursus bestond uit vijf theorie en drie praktijklessen en er is een broedseizoen lang veldwerk verricht. Een aantal van deze cursisten/leden is ook in 2007 verder gegaan met opsporen van de broedende roofvogels op de Bevelanden. Ook sloten zich nog een tweetal nieuwelingen bij ons aan die dit jaar met veel plezier hebben mee gedraaid.

De mensen die in 2007 doorgingen met hun onderzoek gingen in de zelfde groepjes in hun eigen gebiedje verder, wat ze al redelijk kenden, met het opsporen van de nesten. Zodoende konden de Bevelanden bijna gebiedsdekkend geïnventariseerd worden.

Waarbij moet worden opgemerkt dat niet ieder deelgebied dekkend is afgewerkt. Dit mede door tijdsgebrek of andere ongemakken. Ook zijn gebieden zoals de Schotsman en delen van de Zak van Zuid Beveland niet geïnventariseerd.

Tijdens dit onderzoek is er gewerkt volgens de methodiek beschreven in “Handleiding Veldonderzoek Roofvogels” van Rob G. Bijlsma. Volgens deze methode zijn de territoria en nesten gedurende het broedseizoen opgespoord en gevolgd. Al deze gegevens werden door de onderzoekers op nestkaarten bijgehouden en aan het eind van het seizoen verder verwerkt. Al deze gegevens werden samengevoegd en onder andere verwerkt tot dit rapport.

Het overgrote deel van de waarnemingen van de boombroedende roofvogels, te weten Buizerd, Havik, Sperwer, Slechtvalk en Boomvalk, zijn vanaf de grond gemaakt. In enkele gevallen werden er nestcontroles uitgevoerd en werden er nestjongen geringd.

Waarnemingen van de Torenvalk, waarvan het overgrote deel in nestkasten broedt, werden veelal uitgevoerd met behulp van een zogenaamde spiegelstok. De observaties van de Bruine Kiekendief werden van op afstand gedaan. Dit om verstoring van de broedende vogels en schade aan de natuurgebieden te voorkomen.

5 Soortbespreking

Bruine Kiekendief (*Circus aeruginosus*)

De Bruine Kiekendief is een roofvogel van de natte laaglanden met rietland en moerasvegetatie. Het is dan ook niet verwonderlijk dat meer dan 20% van Nederlandse populatie in Zeeland broedt. De eerste vogels keren in maart weer terug en bezetten dan al vrij snel de broedgebieden. De Bruine Kiekendief is een uitgesproken grondbroeder die meestal nestelt in rietlanden en moerasgebieden. In het grondnest worden zo'n twee tot zes eieren gelegd.

In 2007 werden er totaal 43 nesten opgespoord en 6 territoriums vastgesteld. Vorig jaar werden er nog 35 nesten gevonden en 25 territoriums vastgesteld.

Broedsucces Bruine Kiekendief in 2006/2007.

	alleen territorium	mislukt nestfase	mislukt eifase	resultaat onbekend	geslaagd broedgeval	Nesten totaal
2006	25	1	0	25	11	35
2007	6			28	15	38

Het observeren en lokaliseren van broedende kieken is meestal een tijdrovende bezigheid en vaak is het lastig te bepalen hoeveel jongen er nu werkelijk zijn uitgevlogen. Vooral in gebieden met hoge dichtheden zoals het Schengegebied en de inlagen op Noord-Beveland is dit lastig. Zodoende is er van vele nestlocaties het exact aantal uitgevlogen jongen niet bekend.

Aantal uitgevlogen jongen per nest in 2006/2007.

	jongen	onbekend	1	2	3	4	gemiddeld	N
2006	nesten	23	2	8	1	0	1.9	11
2007	nesten	23	3	5	5	1	2.3	14

* N staat voor het aantal nesten waaruit de gegevens zijn opgemaakt *

Havik (*Accipiter gentilis*)

De Havik, voorheen een uitgesproken bosvogel, heeft inmiddels alle provincies van Nederland bezet. De soort heeft sinds 2002 ook de Bevelanden ontdekt, het betrof tevens het eerste in de provincie Zeeland vastgestelde broedgeval met uitgevlogen jongen.

De Havik is vrijwel overal een echte standvogel, na vestiging kunnen paren hun hele leven een territorium bezet houden. De jonge vogels zwerven meestal een tiental kilometers uit om daar een nieuw eigen territorium te bezetten.

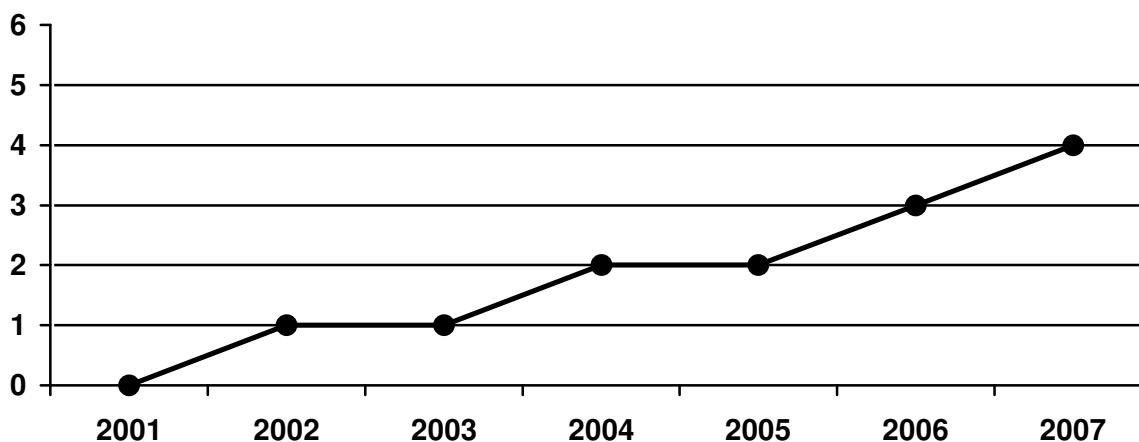
Tijdens de inventarisatie van 2006 werd er in de bossen rond het Veerse Meer één broedgeval vastgesteld waarvan drie gezonde jongen uitgevlogen zijn. In de Hals van de Bevelanden werd ook regelmatig een Havik waargenomen en een oud nest gevonden. In het Zeeuwse gedeelte van het Markizaat werd ook een geslaagd broedsel vastgesteld.

In het broedseizoen van 2007 is er zodoende extra aandacht besteed aan het opsporen van deze nieuwkomers. Wat resulteerde in een drietal geslaagde broedgevallen. In twee gevallen waren de nesten in een vroeg stadium al ontdekt en zijn de nestjongen geringd. In beide nesten werden twee maal drie jongen aangetroffen en in beide gevallen waren het twee mannen en één vrouw.

Het derde broedgeval werd pas ontdekt toen er vliegvlugge jongen werden gezien. Deze jongen waren erg roeperig (bedel roep) en nog onhandig met vliegen zodoende kon worden vastgesteld dat er daadwerkelijk in dat gebied gebroed is. Een korte inspectieronde leverde toen geen nest op maar wel een aantal geplukte prooien zoals Ekster, Kraai maar ook plukresten van een Kerkuil. En nu (eind november) is het mogelijke nest gevonden.

We kunnen dus wel stellen dat we in 2007 een viertal zeker broedgevallen op de Bevelanden hebben gehad. Een verdere groei lijkt zeker niet onwaarschijnlijk maar vermoedelijk zal deze soort hier niet echt in grote aantallen tot broeden komen.

Aantal verloop broedgevallen Havik 2002/2007 op de Bevelanden

Sperwer (*accipiter nisus*)

In menig vogelboek staat geschreven dat de Sperwer vooral voorkomt in grote naaldbossen, maar de laatste 20 jaar is dat behoorlijk aan het veranderen, zo ook op de Bevelanden.

In de jaren tachtig is de opmars hier gestart met het ouder worden (15 tot 20 jaar) van de diverse recreatiebosjes en parken.

Vooraf de voorkeur om in of bij een dorpje te gaan broeden is groot, wat ook wel logisch is omdat juist daar de dichtheden van prooi het hoogst zijn. En dat Sperwers niet schuw zijn blijkt wel uit het feit dat nesten soms zelfs recht boven druk belopen (fiets)paden worden gemaakt en dan vaak ook nog succesvol zijn.

Vooraf de laatste jaren is de Sperwer het buitengebied steeds verder in gebruik gaan nemen; boomgaarden worden als jachtterrein gebruikt en een klein bosje of smalle houtwal is al voldoende om in te broeden. Zodoende lijkt de populatiegroei nog niet te zijn gestopt.

De Sperwer bouwt doorgaans elk jaar een nieuw nest. Maar vooral op plekken waar maar weinig broedgelegenheid aanwezig is, word een nest vaak meerdere jaren achtereen gebruikt. Maar er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen op de regels. Zo werd er dit jaar werd ook voor het eerst vastgesteld op de Bevelanden dat er in een oud kraaiennest werd gebroed.

In 2007 werden er een totaal van 20 nesten opgespoord en 9 territoriums. Het werkelijke aantal broedpaar schat ik op zo'n 40 paar.

Broedsucces Sperwer in 2006/2007.

	alleen territorium	mislukt nestfase	mislukt eifase	mislukt jongenfase	geslaagd broedgeval	Nesten totaal
2006	7	6	9	1	14	30
2007	9	2	4		14	20

Het gemiddelde aantal van uitgevlogen jongen lag in 2007 iets hoger met 2.6 jong per nest dan vorig jaar. Maar ligt nog steeds onder het Zeeuwse gemiddelde van 3.4 jong per nest.

Aantal uitgevlogen jongen per nest in 2007.

	jongen	?	1	2	3	4	5	gemiddeld	N
2006	nesten	4	2	4	3	1	0	2.3	10
2007	nesten		2	4	6	1	1	2.6	14

Buizerd (*Buteo buteo*)

Vroeger was de Buizerd een vogel van bossen en in Zeeland als broedvogel weinig te vinden. Tegenwoordig zijn ze overal te vinden, kleine bosjes, houtwallen, singels en dijkbeplantingen.

De Buizerd is een roofvogel die niet echt kieskeurig is in zijn voedsel- en nestplaatskeuze, en is in Nederland een echte standvogel. In de nawinter en in het vroege voorjaar tijdens zonnige dagen zijn ze dan ook opvallend aanwezig met hun baltsvluchten en hun kenmerkende mauwende roep boven de nestplaats.

De opmars die in de jaren negentig was gestart lijkt nog steeds niet ten einde gezien de groei die er nog steeds inzit. Helaas blijkt dit niet uit de onderstaande tabel. Namelijk 63 gevonden nesten in 2006 en in 2007 slechts 52 gevonden nesten. De waarschijnlijke reden is dat niet het gehele onderzoeksgebied volledig is uitgekamd.

In totaal werden er 57 nesten van de buizerd gevonden en werden ook nog 4 territoria vastgesteld. Een geschat aantal broedpaar van maximaal 70 lijkt mij dan ook wel reëel.

Broedsucces Buizerd in 2006/2007.

	alleen territorium	mislukt nestfase	mislukt eifase	mislukt jongenfase	geslaagd broedgeval	Nesten totaal
2006	9	10	8	1	35	54
2007	4	9	6	1	36	52

De broedresultaten voor de Buizerd waren dit jaar magerder dan gemiddeld. Iets wat ook in andere delen van Zeeland werd vastgesteld. Het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen per nest was ook iets minder dan normaal. Dit is mogelijk veroorzaakt door het natte en koude weer in de zomer, wat van invloed is op het voedselaanbod en zodoende op het broedsucces.

In de onderstaande tabel staan het aantal uitgevlogen jongen weergegeven. Voor dit jaar was dit 1.5 jong per nest, net iets minder dan vorig jaar. Al deze gegevens zijn afkomstig van waarnemingen vanaf de grond. Soms zijn ze alleen in een vroeg stadium gedaan. Zodoende is in sommige gevallen dit niet geheel volledig. Alhoewel er wel een overeenkomst is met de getallen uit andere delen van de provincie Zeeland

Aantal uitgevlogen jongen per nest in 2007.

	jongen	?	1	2	3	4	gemiddeld	N
2006	nesten	6	12	13	3	0	1.6	28
2007	nesten	4	19	7	3	1	1.5	30

Torenavalk (*Falco tinnunculus*)

De Torenavalk jaagt vooral op muizen en Spreeuwen, daardoor zijn zij zeer geliefd bij de fruittelers. Veel fruittelers hebben daarom een speciaal voor Torenavalken ontworpen nestkast.

Het stapelvoedsel van de Torenavalk bestaat vooral uit muizen daardoor is de soort ook erg gevoelig voor daljaren in de muizencyclus. Dit was dus vorig jaar (2006) duidelijk het geval. In de late winter waren er toen erg weinig Torenavalken te vinden in Zeeland, wat in eerste instantie aan de koude en natte omstandigheden werd toegeschreven. Later bleek ook dat de stand van de Veldmuizen laag was. Een extreem daljaar in de driejarige muizencyclus. Op de Bevelanden had dit ook zijn weerslag, er werden heel veel minder broedgevallen van Torenavalken en uitgevlogen jongen vastgesteld dan wat we in andere jaren gewend waren.

Maar zoals vaak het geval is komt er na het daljaar van de driejarige muizencyclus weer een overvloedige muizenstand voor, zodoende werden er dit jaar 46 nesten gevonden tegen 32 vorig jaar. Dit verschil lijkt niet zo groot maar als we naar het aantal uitgevlogen jongen gaan kijken is er wel degelijk een groot verschil. Namelijk in het vorige broedseizoen 76 tegen 151 in het afgelopen broedseizoen. Bijna een verdubbeling van het aantal uitgevlogen jongen.

Broedsucces Torenavalk in 2007.

	alleen territorium	mislukt nestfase	mislukt eifase	mislukt jongenfase	geslaagd broedgeval	Nesten totaal
2006	5	0	5	1	27	33
2007	1	0	2	0	44	46

Behalve dat het aantal broedparen dit jaar weer veel hoger lag dan vorig jaar startten de Torenavalken ook weer op het normale tijdstip. Ondanks dat het weer niet geweldig was werden er wel veel jongen groot gebracht. Dit natuurlijk dankzij het goede Veldmuizen jaar. Met een gemiddelde van bijna 3.8 uitgevlogen jongen per nest was het een uitstekend jaar.

Aantal uitgevlogen jongen per nest in 2007.

	jongen	?	1	2	3	4	5	6	gemiddeld	N
2006	nesten	5	0	4	11	5	3	0	2.9	23
2007	nesten	4	0	6	7	13	11	3	3.8	40

Boomvalk (Falco subbuteo)

De Boomvalk is een zomergast die hier van maart tot september verblijft en natuurlijk ook broedt. Vanaf oktober overwinteren de Boomvalken in het warme zuidelijk Afrika en keren in maart - april weer terug naar hun broedgebieden hier in de natte lage landen.

Op de Bevelanden broeden de Boomvalkjes bijna uitsluitend in oude kraaiennesten op onverharde stille populierendijken. Maar er zijn natuurlijk ook uitzonderingen op deze regel, zo wordt er ook jaarlijks gebroed in het Abbekinderse bos en ook in oude kraaiennesten op hoogspanningsmasten.

In totaal werden er dit jaar 6 territoria vastgesteld waar niet van bekend was of er daadwerkelijk gebroed is. Van een viertal nesten is het broedresultaat wel bekend. Namelijk één mislukt in de eifase en drie geslaagde nesten waar respectievelijk tweemaal twee jongen uitvlogen en eenmaal één jong is grootgebracht; een gemiddelde score van 1.7 uitgevlogen jong per nest. Niet echt geweldig dus dit jaar.

Broedsucces Boomvalk in 2007.

	alleen territorium	mislukt nestfase	mislukt eifase	mislukt jongenfase	geslaagd broedgeval
2006	4	1	1	0	3
2007	6	1	0	0	3

Slechtvalk (*Falco peregrinus*)

Op de 140 meter hoge schoorsteen van de kerncentrale in Borsele werd in 1996 een speciale nestkast geplaatst. Na een aanvankelijke moeilijke start werd er in 2002 voor het eerst in gebroed, waarna er jaarlijks dankbaar gebruikt van werd gemaakt. Maar helaas vorig jaar (2006) was de kast in het broedseizoen verplaatst omwille van renovatiewerkzaamheden aan de schoorsteen. Het koppel week toen uit naar een kraaiennest op een hoogspanningsmast. Nadat het er aanvankelijk goed uitzag met zelfs één groot donsjong in het nest mislukte dit broedgeval toch nog, vermoedelijk door de slechte weersomstandigheden.

Nu deze afgelopen winter de kast weer was terug geplaatst op de schoorsteen was de hoop er weer dat alles toch nog goed zou komen. Helaas, niks was minder waar en het rampscenario van enkele jaren terug draaide opnieuw af. Er was weer een grote hybridevalk op en rond de centrale aanwezig, die het koppel er van weerhield in de kast te broeden.

En toen volgden begin april onderstaande berichten.

>Eén dezer dagen bereikte ons het bericht dat vorige week een gewonde slechtvalk op het centraal terrein in Borsele was gevonden. Nadere informatie leerde ons dat de persoon die de slechtvalk vond, na constatering dat de bovensnavel was afgerukt en de valk verder nog gewond was aan de kop, de dierenambulance heeft gebeld die vervolgens de slechtvalk naar het Vogelopvangcentrum "De Mikke" in Middelburg heeft gebracht.<

>Vanmorgen, vrijdag 13 april, heb ik contact gehad met Coby Louwerse van het vogelopvangcentrum "De Mikke" in Middelburg. Zij bevestigde dat inderdaad de valk is overleden. Zij vertelde mij, dat de valk is verwond geraakt door vermoedelijk een botsing met een draad, hetgeen met de HS-lijnen hier op het terrein goed mogelijk zou kunnen zijn. Deze conclusie is mede gebaseerd op de diagnose door een specialist van de dierenkliniek in Gent. Coby had hiermee overleg over de behandeling van de valk en de toe te dienen medicijnen. De valk had in het centrum een redelijk goede eetlust, kreeg jonge muizen, De dierenkliniek Gent had zelfs al plannen voor een kunstsnavel. Hoewel het aanvankelijk er op leek dat de valk het zou overleven is hij helaas toch nog overleden.<

Het moge duidelijk zijn; dit jaar geen broedgeval op de centrale.

Goed nieuws was dat er dit jaar wederom op de Hooge platen in de Westerschelde is gebroed, en ook weer in een grondnest. Met als resultaat twee geringde en uitgevlogen jongen. Ook werd er weer in het Zeeuwse gedeelte van het Markizaat een broed verdacht koppel waargenomen.

6 Resultaten

In 2007 werden op de Bevelanden een zestal soorten broedende dagroofvogels gevonden te weten: Bruine Kiekendief, Havik, Sperwer, Buizerd, Torenvalk en de Boomvalk.

Er werden ruim 200 territoria vastgesteld, er werden zo'n 150 nesten opgespoord, waarvan ook nog voor een overgroot deel bekend is wat het broedresultaat was en hoeveel jongen er uitgevlogen zijn.

In de onderstaande tabel staat een uitsplitsing per soort en het werkelijk aantal gevonden nesten per deelgebied op de Bevelanden in het broedseizoen van 2006 en 2007.

Aantal opgespoorde nesten per deelgebied in 2006-2007.

Deelgebied	Bruine Kiekendief		Havik		Sperwer		Buizerd		Torenvalk		Boomvalk		Slechtvalk	
	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07
Jaar 2006-2007	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07	06	07
Hals v/dBeveland	13	10	2	2	4	6	13	17	7	14	3	3	0	0
Zuid-Beveland	37	26	0	0	20	21	39	29	21	22	2	1	1	1
Noord-Beveland	10	7	1	2	6	2	14	11	5	6	1	1	0	0
totaal	60	43	3	4	30	29	66	52	33	57	6	5	1	1

De Torenvalk had in het broedseizoen van 2006 een dramatisch slecht jaar wat veroorzaakt was door de enorm slecht muizenstand. Een daljaar in de driejarige cyclus van de veldmuis. Gelukkig werd dit in 2007 weer grotendeels goed gemaakt met veel broedgevallen en jongen.

De Bruine Kiekendief bleef wat achter in aantal in vergelijking met voorgaande jaren, hetgeen ook op andere plaatsen in Zeeland vastgesteld werd. Maar wat ook wat te maken kan hebben met de intensiteit van het onderzoek. Enkele natuurlijke oorzaken van de afname zouden kunnen zijn het slechte weer tijdens het broedseizoen, de concurrentie met Buizerd en Zwarte kraai en de verstoring door het schudden van Grauwe Ganzen eieren.

De overige soorten roofvogels doen het gemiddeld goed en bleven min of meer stabiel. Al blijkt uit de gevonden resultaten een ander beeld wat mijns inziens wordt veroorzaakt door het niet voor honderd procent afwerken van het onderzoeksgebied.

In de onderstaande tabel staat een vergelijking tussen het werkelijke aantal vastgestelde territoria/nesten en het geschatte aantal broedparen op de Bevelanden van 2007.

Aantalschatting per soort op de Bevelanden in 2007.

	Bruine Kiekendief	Havik	Sperwer	Buizerd	Torenvalk	Boomvalk	Slechtvalk
gevonden	43	4	29	57	57	5	1
schatting	43-65	4-6	29-40	57-70	57-75	9-12	1-2

7 Dankwoord

Wij zijn alle inventariseerders die geholpen hebben om de roofvogels en hun nesten op te sporen zeer dankbaar. Zonder hun enthousiaste inzet hadden we dit niet voor elkaar gekregen. De volgende personen hebben meegeholpen: Addy Snoep, Dick Reijnhout, Leandra Boodt, Yoke Stevens, Mark Hoekstein, Peter Boelee, Geert Schuurmans, Niek Oele, Bianca Bassant, Claudia Bassant, Mart Rijk, Jos de Regt, Merien van Loo, Anita Hugense, André Hannewijk, Rinus Sinke, Chiel Jaccobusse, Alex Wieland en Henk Castelijns.

Daarnaast willen we de terreinbeherende instanties bedanken die ons toestemming verleenden hun gebieden te betreden; Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap. Maar ook de vele particuliere grondeigenaren die toestemming verleenden om hun terrein of boomgaard te betreden.

Tevens Adri Joosse voor het ringen van de jonge Haviken het afgelopen broedseizoen. En Wannes Castelijns voor het beklimmen van de nestbomen.

De vrijwilligers van de centrale Bas Quist en Cees Lavooy voor het ons op de hoogte houden van de laatste stand van zaken rond de Slechtvalken.

Ray Teixeira voor de gegevens van het Bevelandse gedeelte van het Markizaat

Nogmaals Mark Hoekstein voor het kritisch doornemen van dit verslag.

En natuurlijk niet te vergeten Addy en Rini Snoep die voor de vermenigvuldiging van dit rapport zorgden.

We hopen dan ook van harte dat al deze genoemde personen zich het volgende seizoen ook weer net zo enthousiast willen inzetten als het afgelopen jaar. Want vooral de lang lopende tellingen in een vast onderzoeksgebied zijn van zeer grote waarde voor de wetenschap.

Tenslotte.....

Is na het lezen van dit rapport uw interesse gewekt voor de roofvogels.
Kijk dan voor meer informatie op www.vwgdebevelanden.nl of www.wrz.jeloen.nl

8 Literatuurlijst

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifana van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.

Handleiding veldonderzoek Roofvogels. R. Bijlsma 1997. Uitgegeven door de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) en Vogelbescherming Nederland.

Van Dijk A.J. & Husting F. 1996. Broedvogelinventarisatie Kolonievogels en Zeldzame Soorten (handleiding Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels). SOVON, Beek-Ubbergen.

Van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken. SOVON, Beek-Ubbergen.

Rozemeijer G. & N. de Schipper 2000. Roofvogel broedonderzoek in Noord- en Zuid-Beveland in 2000. Rapport Roofvogelwerkgroep van KNNV vogelwerkgroep de Bevelanden

Rozemeijer G. & N. de Schipper 2001. Roofvogel broedonderzoek in Noord- en Zuid-Beveland in 2001. Rapport Roofvogelwerkgroep van KNNV vogelwerkgroep de Bevelanden.

Rozemeijer G. & N. de Schipper 2002. Aantallen en Broedresultaten van roofvogels in Noord- en Zuid-Beveland in 2000-2002. Rapport Roofvogelwerkgroep van KNNV vogelwerkgroep de Bevelanden.

Rozemeijer G. & N. de Schipper 2003. Broedonderzoek van de sperwer en boomvalk op Noord- en Zuid-Beveland in 2003.

Vergeer, J-W. & G. van Zuylen 1994. Broedvogels van Zeeland. Uitgeverij KNNV / Stichting Uitgeverij SOVON.

Internet sites

KNMI, de Bilt, www.knmi.nl

Vogelwerkgroep de Bevelanden: www.vwgdebevelanden.nl